

Pohjois-Suomen opiskeluhuvinvoinnin neuvottelupäivät  
25.01.2012

# SORA-lainsäädäntö

## Koulutuksen järjestäjän näkökulma

Toimialajohtaja  
Hellevi Lassila  
Koulutuskeskus Sedu



# Koulutuksen järjestäjän / oppilaitoksen näkökulma

- Hankalat tilanteet oppilaitoksessa > hankalat tilanteet työelämässä
- Keinottomuus
- Turvallisuus
- Yksilön oikeudet / asiakkaan, potilaan, ympäristön turvallisuus

# Koulutuksen järjestäjän / oppilaitoksen näkökulma

- Ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen, ohjaus ensisijaisia
- Opiskelijahuolto kaikkien tehtävä> varhainen tunnistaminen
- Roolien selkeyttäminen ja selkeä ohjeistus miten toimitaan
- Koulutuksen järjestäjän ohjeet

# Sora-lainsäädäntö muuttaa

- Opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä tarkennetaan>  
Terveystilavaatimukset
- Tietojen saanti
- Huumausainetestaus
- Rikosrekisteriote
- Opiskeluoikeuden peruuttaminen
- Kurinpitösäännösten täsmentäminen

# **Opiskeluvoimien perustaminen on mahdollista ammattillisessa koulutuksessa seuraavissa perustutkinnoissa**

- **sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa**
- **lääkealan perustutkinnossa**
- **lapsi- ja perhetyön perustutkinnossa**
- **nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinnossa**
- **viittomakielisen ohjauksen perustutkinnossa**
- **lennonjohdon perustutkinnossa**
- **lentokoneasennuksen perustutkinnossa**
- **logistiikan perustutkinnon kuljetuspalvelujen koulutusohjelmassa**
- **rakennusalan perustutkinnossa**
- **maarakennuskoneenkuljetuksen koulutusohjelma/osaamisala, maarakennuskoneenkuljettaja, Metsäalan perustutkinto, metsäkoneenkuljetuksen koulutusohjelma/osaamisala, metsäkoneenkuljettaja,**
- **Luonto- ja ympäristöalan perustutkinto, ympäristöalankoulutusohjelma/osaamisala, ympäristöhoitaja,**
- **merenkulkualan perustutkinnossa**
- **hammastekniikan perustutkinnossa.**

# Ennen koulutuksen alkua/ tiedotus

- Tiedotus terveydentila> hakijan opas; perusasteen opot; Kouluta; (opiskelijanopas), soveltuvuuskokeet
- Tiedotus muuttuneesta lainsäädännöstä (opiskelijanopas vrt. asetuksella säädetyt alat)
  - Terveydentilavaatimukset; huumeetestausta; rikosrekisteriote; opiskeluoikeuden peruuttaminen

# Koulutuksen järjestäjän tietojen saanti

- Voi pyytää tietoja terveyden tilasta
- Tieto aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamisesta
  - > miten tieto toiselta koulutuksen järjestäjältä?  
keneen yhteyttä?, kuka antaa tietoja?
- Tietoja rikostaustasta > rikosrekisteriote

# Koulutuksen järjestäjän tietojen saanti

- Tietoa saa antaa
  - oppilaitoksen rehtorille/johtajalle,
  - Turvallisuudesta vastaavalle henkilölle opiskelun turvallisuuden varmistamiseksi
  - Opinto-ohjauksesta vastaavalle henkilölle muihin opintoihin ja tukipalveluihin ohjaamista varten
  - Opiskelijaterveydenhuollosta vastaaville henkilöille opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja tukitoimiin ohjaamiseksi
  - Työssäoppimisesta vastaavalle henkilölle opiskelijan ja to-aikana henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi
  - Poliisille ja koulutuksen järjestäjän edustajalle joka vastuussa turvallisuusuhan selvittämisestä

## Koulutuksen järjestäjän määriteltävä tehtävät joihin kuuluu arkaluonteisten tietojen käsittelyä > toimintasääntö

- Hakijan terveydentilatiedot > henkilöt, jotka valmistelevat/tekevät päätöksen opiskelijavalinnasta, opiskeluoikeuden peruuttamisesta/palauttamisesta tai kurinpidosta
- Rikosrekisteritiedot > henkilöt, jotka valmistelevat/ tekevät päätöksen opiskeluoikeuden peruuttamisesta
- Huumausainetestitodistuksen pyytäminen/ käsittely

# Terveydentilatiedot

- **Hakijan tulee oppilaitoksen pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot.**
  - > Koskee vain asetuksessa määriteltyjä koulutusaloja.
  - > **Tarkoituksena ei ole se, että oppilaitos pyytäisi jatkossa lääkärintodistuksen kaikilta tietyn alan hakijoilta.**
  - > Hakijoiden oma arvio siitä, täyttävätkö terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään opinnoissa edellytettävät vaatimukset.
  - > Jos hakijan ilmoituksen perusteella ilmenee aiheutta, oppilaitos voi edellyttää tarkempia terveydentilatietoja opiskelusta suoriutumisen ja kohtuullisten toimien arvioimiseksi

# Rikostaustaote

- Vuoden 2003 alusta lukien tuli voimaan laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä.  
Lain voimaantultua rikosrekisteristä voidaan antaa laissa tarkoitettu erityinen rekisteriote: rikostaustaote.
- OIKEUSMINISTERIÖ TIEDOTTAI 21.12.2011:  
Lasten kanssa työskenteleviltä vaadittava ja Oikeusrekisterikeskukselta saatava rikostaustaote muuttuu maksulliseksi.
- Vuoden 2012 alusta rikostaustaote vaaditaan myös opiskelijalta lasten kanssa tapahtuvaa työssäoppimista tai harjoittelua varten, jolloin ote on maksuton.
- Rikoslain 6 §:n kohdassa lukee opiskelijan kohdalla " on pyydettyä toimitettava"...  
**Eli Koulutuksen järjestäjä voi halutessaan pyytää.**

# Opiskeluoikeuden peruuttaminen

- Viimeinen keino> ennaltaehkäisy, ohjaus
- Toistuva ja vakava turvallisuus, terveydentila / toimintakyky / rangaistus/ aikaisempi peruuttaminen
- Kirjoitettava prosessi auki koulutuksen järjestäjän ohjeistoon> **Opiskeluoikeuden peruuttamisen toimintaohje**
  - Siirtää toista tutkintoa suorittamaan> prosessi> opinto-ohjauksen suunnitelma

# Opiskeluvoikeuden peruuttaminen

- Päätöksen tekee monijäseninen toimielin,
- joka asetetaan 3 vuodeksi kerrallaan,
- jossa oltava koulutuksen järjestäjän, opettajien, työelämän, opiskelijoiden, opiskelijahuollon ja työssäoppimispaikan edustaja > hallintosääntö/ toimintasääntö
- Ennen päätöstä hankittava asiantuntija tms. selvitys ja varattava opiskelijalle ja hänen huoltavalleen mahdollisuus tulla kuultavaksi

# Kurinpitorangaistus

- Kirjallisesta varoituksesta päättää rehtori
- Määräaikaisesta erottamisesta ja opiskeluoikeuden pidättämisestä päättää aina monijäseninen toimielin

## Kurinpidolliset uudistukset:

-max. kolmeksi päiväksi opetuksesta poistaminen, kun opiskelija

- häiritsee opetusta

- käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti

- vaarantaa toisen henkeä tai terveyttä >rehtori / opettaja / työssäoppimisen ohjaaja/yhdessä

Opiskeluoikeuden pidättäminen

- siihen asti kunnes suostuu opiskeluoikeuden peruuttamisprosessiin liittyviin terveydentilan toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin

- siihen asti kunnes suostuu toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäväksi tilanteissa, joissa opinnot edellyttävät olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä.

**Huom! Laista poistunut opiskelusta pidättäminen rikostutkinnan ajaksi**

# Kurinpitorangaistus

- Kurinpidolliset uudistukset kirjattava järjestyssääntöihin / asuntolan järjestyssääntöihin
- Koulutuksen järjestäjät erittäin vähän suorittavat määräaikaista erottamisia
- Vähätkin erottamiset kohdistuvat yleensä asuntolasta erottamiseen > muutos ;ei voi enää delegoida!!

# Huumausainetestaus

- Työelämän pelisäännöt!!
- Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan huumausainetestä koskevan todistuksen jos on aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön työtehtävissä, työssäoppimisessa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista.
- Koulutuksen järjestäjän laadittava kirjalliset toimintaohjeet opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihdeongelmiin puuttumiseksi
- Kuka velvoittaa todistuksen esittämiseen? -> koulutuksen järjestäjän/ korkeakoulun sisäinen päätös, menettelytavat kaikkien tietoon
- Prosessin auki kirjoittaminen > **Koulutuksen järjestäjän päihdetyöntoimintamalli**

# Huumausainetestaus

- **Koulutuksen järjestäjän päihdetyön kirjalliset toimintaohjeet (opiskelijahuoltohenkilöstö mukana laatimassa):**
  - miten menetellään huumausainetestauksen järjestämisessä ja huumausainetestä koskevan todistuksen esittämisessä työssäoppimisen aikana havaitun huumausaineiden käyttöepäilyn ja siitä mahdollisesti aiheutuvien vaaratilanteiden yhteydessä
  - tupakointia, nuuskaamista sekä päihdeiden ja huumeiden käyttöä ennalta ehkäisevät toimintaohjeet
  - kirjalliset toimintaohjeet päihdeongelmiin puuttumisesta ja päihdeongelmaisen hoitoon ohjaamisesta.

# Sedun päihdetoimintamalli

- 1. PÄIHDETYÖN TOIMINTAMALLISTA TIEDOTTAMINEN
- 2. PÄIHDEONGELMAT
- Päihdeongelman kohtaaminen
- Päihdeongelmaan puuttuminen ja hoitoonohjaus
- 3. TOIMINTAKAAVIOT
- Alle 18-vuotias, epäily päihdeongelmasta
- Yli 18-vuotias, epäily päihdeongelmasta
- LIITE 1 Päihdetyötä ohjaavat lait
- LIITE 2 Koulutuskeskus Sedun järjestyssäännöt
- LIITE 3 Opetuspisteen yhteistyötahot

> tietojen käsittely

# Koulutuksen järjestäjän työssäoppimisen järjestämisen suunnitelma

- koulutuksen järjestäjän tulee laatia suunnitelma tiedottamisesta työssäoppimisen yhteydessä tilanteisiin, jolloin opiskelijan itsensä, muiden opiskelijoiden, työssäoppimispaikan henkilöstön ja asiakkaiden turvallisuus on uhattuna. > yhteistyö oman ja työssäoppimispaikkojen työturvallisuushenkilöstön kanssa > **to/ao Strategia**

# Ennaltaehkäisy ja ohjaaminen

- Varhainen tunnistaminen
  - ryhmänohjaajien ja opettajien kouluttaminen
  - opiskelijatovereiden kuuleminen
  - Ammattistartti, valmentavat koulutukset
- Ryhmäyttäminen > orientoivat opinnot, harrastetoiminta, asuminen
- Moniammatillinen yhteistyö> opiskelijahuoltoryhmät

# Opiskeluvoikeuden peruuttaminen

- 1) opiskelija on opinnoissaan toistuvasti tai vakavasti vaarantanut toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden ja näin osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa/ harjoittelussa
- 2) on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään täytä säädettyjä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä tai
- 3) opiskelija on hakuvaiheessa salannut tiedon aiemmasta peruuttamispäätöksestä tai
- 4) opiskelija on tuomittu rangaistukseen sukupuolisiveellisyttä loukkaavasta teosta, seksuaalirikoksesta, törkeästä henkeen tai terveyteen kohdistuneesta rikoksesta taikka vähäistä vakavammasta huumausainerikoksesta ja jos peruuttaminen on tarpeen alaikäisten suojelemiseksi (koskee opintoja, joissa olennaisesti edellytetään alaikäisten parissa työskentelyä)